

В. Б. Левченко¹,
І. В. Шульга²,
Р. А. Залевський¹,
В. В. Тишковський²,
кандидати
сільськогосподарських наук,

Г. В. Сохальська¹,
В. І. Коломієць¹,

¹ - Житомирський

агротехнічний коледж,

² - Житомирський
національний агроекологічний
університет

ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ УМОВ ПРАЦІ В ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ТА МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Вступ. Відображено вимоги цілого ряду нормативно-правових актів з організації робіт в галузі охорони праці на підприємствах лісогосподарського комплексу. *Мета і завдання.* Користуючись нормативно-правовими актами законодавства України в галузі охорони праці, а також на підставі основних статей „Закону України про охорону праці” проаналізовано всі сторони атестації робочих місць працівників лісогосподарської галузі з охорони праці, та проведення спеціальної оцінки умов праці в лісогосподарських підприємствах Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства. *Умови та методика досліджень.* Для проведення аналітичних досліджень по спеціальній оцінці умов праці було взято за основу п'ять лісництв ДП Житомирське ЛГ, зокрема: Тригирське, Богунське, Новозаводське, Левківське, Пилипівське. Для проведення спеціальної оцінки умов праці застосовувались спеціалізовані сертифіковані методики визначення умов праці в лісогосподарських підприємствах. *Результати досліджень.* Проаналізовано правові взаємовідносини в галузі охорони праці, зокрема акцентується увага щодо регулювання взаємовідносин між роботодавцями та працівниками, про їхні права та обов'язки, особливості регулювання праці жінок та осіб до 18 років; компенсації за роботу на лісогосподарських роботах. Висвітлено обов'язки і права фахівців з охорони праці, вимоги щодо їх професіоналізму, розмежування повноважень з керівниками структурних підрозділів, ведення документації; докладно розглянуті обов'язки самих керівників структурних підрозділів. *Висновки.* Розкрито актуальні питання регулювання взаємовідносин держави, роботодавців і працівників у галузі охорони праці працівників лісового господарства, ведення документації з охорони праці та пожежної безпеки на лісогосподарських підприємствах, соціального страхування працівників лісогосподарського комплексу, відшкодування шкоди потерпілим внаслідок нещасних випадків, дострокового пенсійного забезпечення, відстоювання працівниками лісового господарства своїх трудових прав, спеціальної оцінки умов праці на робочих місцях. У вимогах з техніки безпеки щодо лісогосподарських робіт визначаються конкретні вимоги безпеки щодо проведення лісогосподарських операцій, тракторів, машин, верстатів, інструментів, сировини, виробничих будівель та споруд. Розглядаються вимоги безпечного проведення лісогосподарських робіт, технічні засоби та інженерні рішення захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів під час виконання лісогосподарських операцій.

Ключові слова: охорона праці, умови праці, спеціальна оцінка, система стандартів безпеки праці, шкідливі умови, компенсація, документація з охорони праці, сертифікація умов праці.

Вступ. Положення „Про спеціальну оцінку умов праці”, що до теперішнього часу є чинним, передбачає скасування процедури атестації робочих місць за умовами праці. Порядок проведення цієї атестації багаторазово змінювався, але так і залишився далеким від досконалості. На сьогоднішній день в лісогосподарському комплексі України як ніде конче необхідно провести атестацію робочих місць працівників на предмет умов праці. Тому спеціальна оцінка умов праці, особливо в лісогосподарській галузі, дасть можливість реально оцінити відповідність умов праці міжнародним сертифікаційним

нормам, а також знизить рівень виробничої захворюваності і, як наслідок, зменшить витрати з державного бюджету на виплату компенсацій по виробничих захворюваннях та втраті працездатності.

Умови та методика досліджень. Для проведення спеціальної оцінки умов праці, за основу було взято робочі місця технологічного процесу на лісосічних та лісокультурних роботах ДП Житомирське ЛГ, а також робочі місця трактористів механізованої ланки по трельовці деревини на базі Богунського та Корабельного лісництв ДП „Житомирське ЛГ” [2]. Крім цього, було проведено моніторинг

умов праці працівників валочної бригади Корабельного лісництва ДП „Житомирське ЛГ” [1]. За вихідні дані було взято нормативи атестації робочих місць в умовах Новозаводського лісництва ДП „Житомирське ЛГ”.

Метою спеціальної оцінки умов праці було спонукати роботодавця різних форм власності зробити робочі місця в лісгосподарському комплексі безпечними і нешкідливими, щоб уникнути травматизму і виникнення професійних захворювань, що в свою чергу призвело б до скорочення витрат на компенсації за роботу у шкідливих умовах праці [4].

Атестація визначає вимірювання рівнів шкідливості виробничих факторів, що діють в зоні робочих місць на лісгосподарських операціях, небезпечних виробничих факторів, порівняння їх з гігієнічними нормативами і залежно від рівня або перевищення вимірюваного виробничого фактора над ГДК, встановлює відповідні класи умов праці, здійснює перевірку безпеки технологічного обладнання, повноту та якості забезпечення працівників спецодягом [5].

За її результатами формуються певні списки осіб: кому в обов'язковому порядку щорічно слід проходити медичні огляди, працівників, які повинні отримувати молоко, спецодяг, яким працівникам, зайнятим на роботах в шкідливих умовах праці, передбачено грошові компенсації [3, 5].

Але механізм реалізації такої атестації не передбачав жодної економічної зацікавленості в ній роботодавця. Всього з 1 вересня 2014 р. по 1 січня 2016 р. атестація була проведена лише в 10% лісгосподарських підприємств, хоча умови сертифікації державних лісгосподарських підприємств вимагали повної атестації та сертифікації. Спеціальна оцінка умов праці (Соуп) регулюється нормами Українського законодавства (атестація проводилася за правилами, передбаченими актами Державного агентства лісових ресурсів України) і покликана усунути правові недоліки [3, 7].

Результати досліджень. Спеціальна оцінка умов праці (Соуп) - це комплекс заходів щодо ідентифікації шкідливих і (або) небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу в лісгосподарських підприємствах і оцінки рівня їх впливу на працівників з урахуванням відхилення їх фактичних значень від встановлених нормативів та з урахуванням застосування засобів індивідуального та колективного захисту

працівників. У цьому Соуп схожа з атестацією робочих місць, але підходить до вирішення відповідних питань більш детальніше.

Методика проведення Соуп повинна обов'язково затверджуватися обласними органом виконавчої влади. Спеціальну оцінку умов праці не проводять відносно праці погодинників, віддалених працівників і працівників, що вступили в трудові відносини з роботодавцями - фізичними особами, які не є індивідуальними підприємцями. Закон не поширюється на оцінку умов праці державних цивільних службовців і керівного складу лісгосподарських підприємств.

Працівник лісництва чи лісгоспу має право бути присутнім при проведенні Соуп на своєму робочому місці і отримувати відповідні роз'яснення. Роботодавець зобов'язаний у письмовій формі ознайомити його з результатами оцінки Соуп, які працівник при необхідності може оскаржити.

Обов'язки з організації та фінансування проведення Соуп покладені на роботодавця. Він проводить її спільно зі спеціальною організацією (або відразу з декількома організаціями) на підставі укладених з ними цивільно-правових договорів, в яких вказують порядок і розмір оплати за виконання робіт.

Організації, яким дозволено проводити Соуп, заносяться до спеціального державного реєстру. Вони повинні відповідати певним вимогам:

- у статутних документах повинен бути відображений такий вид її діяльності, як проведення Соуп;
- в організації повинно бути не менше п'яти експертів, що працюють за трудовим договором (на штатній основі) і мають сертифікат експерта на право виконання робіт по Соуп. У тому числі організація повинна мати не менше одного експерта, котрий має вищу освіту за однією з наступних спеціальностей: лікар із загальної гігієни, лікар з гігієни праці, лікар за санітарно-гігієнічним лабораторним дослідженням;
- в якості структурного підрозділу організації повинна матися випробувальна лабораторія, що пройшла державну акредитацію у встановленому законом порядку.

Порядок допуску таких організацій до проведення Соуп, порядок їх реєстрації у відповідному реєстрі, порядок призупинення і припинення діяльності встановлюється Законом України „Про охорону праці”.

Експертами організації, що проводять Соуп, можуть бути особи, які пройшли відповідну атестацію і отримали сертифікат експерта на право виконання робіт по Соуп. Дані про цих осіб заносять до спеціального реєстру експертів. Експерти повинні мати:

1) вищу освіту;

2) додаткову професійну освіту, зміст програми якої передбачає вивчення питань професійної оцінки умов праці, в обсязі не менше ніж 72 годин;

3) досвід практичної роботи в галузі оцінки умов праці, в тому числі в галузі лісгосподарської атестації робочих місць за умовами праці, не менше трьох років. Закон визначив перелік обов'язкових відомостей про експертів, що підлягають занесенню до відповідних реєстрів. Ці відомості розміщуються на офіційному сайті в мережі Інтернет і повинні бути доступні для ознайомлення всім зацікавленим особам. Закон також визначив ряд умов, при яких організації, які проводять Соуп, або їх експерти не можуть проводити Соуп на певних підприємствах. Наприклад, не можуть проводити Соуп:

- посадові особи органів державного нагляду, а також державної експертизи умов праці;
- організації, а також їх керівники, посадові особи та експерти, які є засновниками (учасниками) підприємств, на робочих місцях яких проводиться Соуп, або які складаються в близькій спорідненості чи властивості з засновниками цих підприємств або з посадовими особами цих підприємств, які несуть відповідальність за організацію та проведення Соуп;
- організації, які проводять Соуп, - на своїх робочих місцях.

Для організації та проведення Соуп роботодавець створює своїм наказом відповідну комісію з непарним числом членів і затверджує графік проведення Соуп.

До складу комісії включають представників роботодавця, у тому числі спеціаліста з охорони праці, представників виборного органу первинної профспілкової організації чи іншого представницького органу працівників (при їх наявності). Комісію очолює роботодавець або його представник. Комісія, крім іншого, затверджує перелік робочих місць, на яких проводитиметься Соуп, із зазначенням аналогічних робочих місць. Аналогічними робочими місцями визнають такі, які розташовані в одному або декількох однотипних виробничих приміщеннях (виробничих зонах), обладнаних однако-

вими (однотипними) системами вентиляції, кондиціонування повітря, опалення та освітлення, на яких працівники працюють за однією і тією ж професією, посадою, спеціальністю, здійснюють однакові трудові функції в однаковому режимі робочого часу при веденні однотипного технологічного процесу з використанням однакового виробничого обладнання, інструментів, пристосувань, матеріалів і сировини та забезпечення однаковими засобами індивідуального захисту. При виявленні аналогічних робочих місць Соуп проводять на 20 % робочих місць від загального числа таких місць (але не менше, ніж на двох робочих місцях) і її результати застосовують до всіх аналогічних робочих місць. Періодичність проведення Соуп - не рідше одного разу на п'ять років. Позапланову Соуп проводять протягом шести місяців після настання таких подій:

- введення нових, не атестованих робочих місць;
- за приписом державного інспектора праці у зв'язку з виявленими порушеннями;
- при зміні технологічного процесу, застосовуваних матеріалів, сировини, використовуваних засобів індивідуального та колективного захисту, заміні виробничого устаткування, які здатні вплинути на рівень впливу шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів на працівників;
- нещасний випадок на робочому місці, виявлене професійне захворювання, причинами яких став вплив на працівника шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів;
- пропозиції профспілкових організацій чи іншого представницького органу працівників.

Ідентифікація потенційно шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів - це процедура встановлення відповідності наявних на робочих місцях факторів виробничого середовища і трудового процесу затвердженню класифікатором.

Якщо шкідливі і небезпечні виробничі фактори на робочому місці не будуть ідентифіковані, то умови праці на даному місці визнаються комісією допустимими. При цьому дослідження і вимірювання шкідливих і небезпечних виробничих факторів не проводяться, а роботодавець подає до територіального органу державного нагляду за дотриманням трудового законодавства (Державну інспекцію праці) декларацію відповідності умов праці

державним нормативним вимогам, яка буде дійсна протягом п'яти років. Якщо в цей період на даному робочому місці не станеться нещасний випадок, чи не буде виявлено профзахворювання, то термін дії декларації вважається продовженням на наступні п'ять років. При настанні цих обставин проводиться позапланова Соуп, а дія декларації припиняється.

Якщо шкідливі і небезпечні виробничі фактори на робочому місці будуть ідентифіковані, то проводять їх дослідження і вимірювання, а декларацію подавати не треба. Ідентифікацію потенційно шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів не здійснюють відносно робочих місць у випадках:

- працівників, професії, посади, спеціальності яких включені в списки, з урахуванням яких здійснюється дострокове призначення трудової пенсії по старості;
- працівникам яких відповідно до нормативних правових актів надаються гарантії та компенсації за роботу із шкідливими і (або) небезпечними умовами праці;
- на яких за результатами раніше проведених атестацій робочих місць за умовами праці або Соуп були встановлені шкідливі і (або) небезпечні умови праці.

Всі ідентифіковані шкідливі і небезпечні виробничі фактори підлягають дослідженням (випробувань) та вимірювань, здійснюваним випробувальною лабораторією (центром), експертами та іншими працівниками організації, що проводить Соуп.

При проведенні досліджень повинні застосовуватися атестовані в установленому порядку методи та методики вимірювань і відповідні їм засоби вимірювань, що пройшли перевірку та внесення в державний інформаційний фонд по забезпеченню єдності вимірювань. Результати проведених досліджень і вимірювань оформляють протоколами. За ним здійснюють віднесення умов праці на робочих місцях за ступенем шкідливості та (або) небезпеки до відповідних класів (підкласів) умов праці. Відповідні рішення оформляють комісією протоколом, копію якого роботодавець протягом 10 робочих днів направляє до інспекції праці.

Випробувальна лабораторія (центр) проводить дослідження (випробування) і вимірювання наступних шкідливих і (або) небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу:

- 1) температура повітря;
- 2) відносна вологість повітря;
- 3) швидкість руху повітря;
- 4) інтенсивність і експозиційна доза інфрачервоного випромінювання;
- 5) напруженість змінного електричного поля промислової частоти (50 Гц);
- 6) напруженість змінного магнітного поля промислової частоти (50 Гц);
- 7) напруженість змінного електричного поля електромагнітних випромінювань радіочастотного діапазону;
- 8) напруженість змінного магнітного поля електромагнітних випромінювань радіочастотного діапазону;
- 9) напруженість електростатичного нуля і постійного магнітного поля;
- 10) інтенсивність джерел ультрафіолетового випромінювання в діапазоні довжин хвиль 200-400 нм.;
- 11) енергетична освітленість в діапазонах довжин хвиль УФ-А (400-315 нм.), УФ-В (315-280 нм.), УФ-С (280-200 нм.);
- 12) енергетична експозиція лазерного випромінювання;
- 13) потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання, рентгенівського і нейтронного випромінювань (при наявності радіологічних лабораторій);
- 14) радіоактивне забруднення виробничих приміщень, елементів виробничого обладнання, засобів індивідуального захисту і шкірних покривів працівників (при роботі в зоні радіоактивного забруднення);
- 15) рівень звуку;
- 16) загальний рівень звукового тиску інфразвуку;
- 17) ультразвук повітряний;
- 18) вібрація загальна і локальна;
- 19) освітленість робочої поверхні;
- 20) концентрація шкідливих хімічних речовин, у тому числі речовин біологічної природи (антибіотиків, вітамінів, гормонів, ферментів, білкових препаратів), які одержують хімічним синтезом і (або) для контролю вмісту яких використовують методи хімічного аналізу, а також концентрація сумішей таких речовин в повітрі робочої зони та на шкірних покривах працівників (відповідно до галузі акредитації випробувальної лабораторії (центру));
- 21) масова концентрація аерозолів у повітрі робочої зони;
- 22) важкість трудового процесу (довжина шляху переміщення вантажу, м'язове зу-

силля, маса переміщуваних вантажів, кут нахилу корпусу тіла працівника і кількість нахилів за робочий день (зміну), час утримання вантажу, кількість стереотипних робочих рухів);

23) біологічні фактори (відповідно до галузі акредитації випробувальної лабораторії (центру));

24) напруженість трудового процесу працівників, трудова функція яких:

а) полягає в диспетчеризації виробничих процесів, управлінні транспортними засобами (тривалість зосередженого спостереження, щільність сигналів (світлових, звукових) і повідомлень в одиницю часу, число виробничих об'єктів одночасного спостереження, навантаження на слуховий аналізатор, час активного спостереження за ходом виробничого процесу);

б) полягає в обслуговуванні виробничих процесів конвеєрного типу (тривалість виконання одиничної операції, число елементів (приймів), необхідних для реалізації одиничної операції);

в) пов'язана з тривалою роботою з оптичними приладами;

г) пов'язана з постійним навантаженням на голосовий апарат.

За ступенем шкідливості та (або) небезпеки умови праці за Соуп поділяють на чотири класи.

Оптимальними умовами праці (1 клас) вважають такі, при яких на працівника не діють шкідливі і (або) небезпечні виробничі фактори або їх рівні не перевищують встановлених гігієнічних безпечних для людини норм і при цьому створюються передумови для підтримання високого рівня працездатності працівника.

Допустимими умовами праці (2 клас) визнаються такі, при яких на працівника не діють шкідливі і (або) небезпечні виробничі фактори або їх рівні не перевищують встановлених гігієнічних безпечних для людини норм, а змінений функціональний стан організму працівника відновлюється за час регламентованого відпочинку або до початку наступного робочого дня (зміни).

Шкідливими умовами праці (3 клас) вважають такі, при яких рівні впливу на працівника шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів перевищують встановлені гігієнічні нормативи.

За рівнем впливу на організм працівника і зміни його функціонального стану шкідливі умови праці поділяють на підкласи:

1) підклас 3.1 (шкідливі умови праці 1-го ступеня) - умови праці, що викликають зміну функціонального стану організму, який, як правило, не встигає відновитися до початку наступного робочого дня (зміни), і при цьому збільшується ризик ушкодження здоров'я;

2) підклас 3.2 (шкідливі умови праці 2-го ступеня) - умови праці, здатні викликати після тривалого впливу (15 і більше років) стійкі функціональні зміни в організмі працівника, що призводять до появи і розвитку професійних захворювань легкого ступеня тяжкості (без втрати професійної працездатності);

3) підклас 3.3 (шкідливі умови праці третього ступеня) - умови праці, здатні в період трудової діяльності викликати стійкі функціональні зміни в організмі працівника, що призводять до появи і розвитку професійних захворювань легкого та середнього ступеня тяжкості (з втратою професійної працездатності);

4) підклас 3.4 (шкідливі умови праці 4-го ступеня) - умови праці, здатні в період трудової діяльності привести до появи і розвитку важких форм професійних захворювань (з втратою загальної працездатності).

Небезпечними умовами праці (4 клас) вважають такі, при яких рівні впливу на працівника шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів протягом робочого дня (зміни) або його частини здатні створити загрозу життю працівника з високим ризиком розвитку гострого професійного захворювання.

Результати проведення спеціальної оцінки умов праці застосовують для:

- здійснення контролю за станом умов праці працівників та реалізації заходів щодо їх поліпшення;
- інформування працівників: про умови праці, про існуючий ризик ушкодження їх здоров'я, про заходи щодо захисту від впливу шкідливих і небезпечних виробничих факторів, про які слід знати гарантії і компенсації;
- забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, а також обладнання робочих місць засобами колективного захисту;
- організації обов'язкових попередніх (при вступі на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників;
- встановлення додаткового тарифу страхових внесків до Пенсійного фонду

України з урахуванням класу (підкласу) умов праці на робочому місці, розрахунку знижок (надбавок) до страхового тарифу на обов'язкове соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

- обґрунтування фінансування заходів щодо поліпшення умов і охорони праці, в тому числі за рахунок коштів соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

- оцінки рівнів професійних ризиків;

- вирішення питання про зв'язок захворювань працівників з впливом на них шкідливих і небезпечних виробничих факторів, а також для розслідування причин нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Результати Соуп оформляють звітом за встановленою формою, який підписують усі члени комісії та затверджує її голова. Роботодавець організовує ознайомлення працівників з результатами проведення Соуп на їхніх робочих місцях під розпис у строк не пізніше ніж 30 календарних днів з дня затвердження звіту.

У цей же термін він зобов'язаний розмістити на своєму офіційному сайті в мережі Інтернет (за наявності такого сайту) зведені дані про результати проведення Соуп в частині встановлення класів (підкласів) умов праці на робочих місцях і переліку заходів щодо поліпшення умов і охорони праці працівників, на робочих місцях яких проводилася Соуп.

Організація, що проводила Соуп, зобов'язана протягом 10 робочих днів з дня затвердження звіту про її проведення передавати у ЕДБО обліку результати проведення Соуп у формі електронного документа, підписаного електронним підписом. Такий документ містить досить великий перелік відомостей як щодо роботодавця, на робочих місцях якого проводилася Соуп, так і щодо організації, що проводила Соуп.

Наприклад, щодо кожного робочого місця, на якому проводилася Соуп, передачі підлягають такі відомості:

а) індивідуальний номер робочого місця;

б) код професії працівника або працівників, зайнятих на даному робочому місці, відповідно до класифікації професій робітників, посад службовців і тарифних розрядів;

в) страховий номер індивідуального особового рахунку працівника або працівників, зайнятих на даному робочому місці;

г) чисельність працівників, зайнятих на даному робочому місці;

д) клас (підклас) умов праці на даному робочому місці, а також клас (підклас) умов праці щодо кожного шкідливого і (або) небезпечних виробничих факторів із зазначенням їх найменування, одиниць їх вимірювання, вимірюваних значень, відповідних нормативів (гігієнічних нормативів) умов праці, тривалості впливу даних шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів на працівника;

е) підставу для формування прав на дострокову трудову пенсію по старості (за наявності);

ж) відомості про нещасні випадки, що відбулися за останні п'ять років на виробництві та професійні захворювання, виявлені у працівників, зайнятих на даному робочому місці;

з) відомості про якість результатів проведення Соуп (відповідність чи невідповідність результатів проведення Соуп вимогам трудового законодавства у разі проведення експертизи якості Соуп).

Експертизу якості Соуп здійснюють органи державної експертизи умов праці за поданнями територіальних органів інспекції праці, або за заявами працівників, професійних спілок, їх об'єднань, інших уповноважених працівниками представницьких органів, а також роботодавців, їх об'єднань, страховиків. Результати експертизи яку проводив уповноважений орган, він в десятиденний термін передає в інформаційну систему обліку.

В якості перехідних положень встановлено, що організації, яким у встановленому порядку було дозволено проводити атестацію робочих місць, за наявності відповідного атестату мають юридичне право проводити Соуп до закінчення терміну дії цього атестату акредитації випробувальних лабораторій (центрів) цих організацій, але не пізніше ніж до 31 грудня 2018 включно.

За правовими нормативними вимогами порушення роботодавцями встановленого порядку проведення спеціальної оцінки умов праці на робочих місцях як в сільськогосподарському виробництві, так і на інших видах виробництва, пов'язаних зі шкідливими умовами праці, або її непроведення тягне за собою попередження або накладення адміністративного штрафу на посадових осіб та осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, в роз-

мірі від 500 до 2000 гривень, а на юридичних осіб - від 7000 до 10 000 гривень.

Згідно з Законом України „Про охорону праці”, порушення організацією, що проводила спеціальну оцінку умов праці, встановленого порядку її проведення тягне за собою накладення адміністративного штрафу на посадових осіб у розмірі від 3000 до 8000 гривень, на юридичних осіб - від 10000 до 15000 гривень. Для осіб, які раніше піддавалися адміністративному покаранню за аналогічне адміністративне правопорушення, санкції підвищуються: штраф для посадових осіб

становить від 8000 до 10000 гривень. Можлива дискваліфікація на строк від 1 року до 3 років; штраф для юридичних осіб - від 8000 до 10000 гривень, можливе адміністративне призупинення діяльності на строк до 3 років.

Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачив і відповідальність експертів організацій, що проводили спеціальну оцінку умов праці. За скоєння при її проведенні адміністративного правопорушення згідно зі ст. 14 вони несуть адміністративну відповідальність як посадові особи.

ВИСНОВКИ

Таким чином, зазначені вище умови атестації робочих місць щодо умов праці та їх безпеки повинні стати обов'язковими не лише в галузі лісгосподарського виробництва, але і в інших галузях, тому що це приведе до зниження професійних захворювань, рівня травматизму, а в деяких випадках і

нещасних випадків на виробництві. Спеціальна оцінка умов праці (Соуп) дасть змогу заощадити державний бюджет по виплатах компенсацій у разі втрати працездатності або професійного захворювання, а також приведе до збільшення продуктивності праці виробництв.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці. - К.: Каравела, 2004. - 408 с.
2. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці. Підручник - Львів: УАД, 2006 - 336 с.
3. Запорожець О. І., Протоєрейський О. С., Франчук Г. М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 264 с.
4. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч.

посіб. - Суми: Університетська книга, 2009. - 540 с.

5. Мігович Г. Г. Сильнодіючі отруйні речовини / Г. Г. Мігович та ін. — К.: Укртехногрупа, 2001. — 150 с.
6. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. - 4-те вид., допов. і перероб. - К.: Університет „Україна”, 2009. - 295 с.
7. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. - Харків, ХНАМГ, 2007. - 227 с.